

Art renaixentista (segle XV a Itàlia)

Codi: 100546

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'Art	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Rafael Cornudella Carré

Correu electrònic: Rafael.Cornudella@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

Objectius

L'objectiu fonamental de l'assignatura és el de proporcionar a l'estudiant algunes claus bàsiques per interpretar l'art italià del segle XV, la seva ambició intel·lectual, les seves connexions amb la nova cultura de l'humanisme i la seva significació històrica. Alhora, es preten fomentar la seva autonomia intel·lectual i particularment una actitud crítica davant de les fonts bibliogràfiques. La comprensió de l'originalitat i del fonament teòric de les experiències del quattrocento entenem que és necessari per a poder cursar posteriorment altres matèries relatives a la producció artística occidental dels segles XVI, XVII i XVIII.

Competències

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
5. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
6. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
7. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
8. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
9. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
10. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
11. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística
12. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
13. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
14. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.
15. Treballar en equip, respectant les opinions alienes i dissenyant estratègies de col·laboració.

Continguts

1. Humanisme i Renaixement . Petrarca i els orígens de l'Humanisme. L'Humanisme florentí del primer Quatrecent : classicisme i "humanisme cívica". Els *studia humanitatis* : definició, temes i significat històric de l'Humanisme. La difusió de l'Humanisme. El canvi de clima a mitjan segle i el corrent neoplatònic.

2. F. Brunelleschi i la "invenció" de la perspectiva. L'arquitectura de Brunelleschi. L. B. Alberti : el naixement de la teoria de l'art. La codificació de la perspectiva i el model retòric en el *De pictura*. La teoria de la bellesa : la *concinnitas*. El *De re aedificatoria*. Els projectes arquitectònics d'Alberti

3. Escultura del segle XV. El concurs de 1401. Ghiberti : les primeres portes del Baptisteri. L'emergència de Nanni di Banco i de Donatello. Obres per al duomo i per a Orsanmichele. La nova estatuària : Donatello, Nanni di Banco, Ghiberti. El relleu : *rilievo staccato* i perspectiva. Jacopo della Quercia. L'evolució de Ghiberti, les "portes del Paradís". L'evolució de Donatello, de la maduresa a les darreres obres.

4. Pintura del segle XV. Masaccio i Masolino. Fra Filippo Lippi, Fra Angelico, Paolo Uccello, Domenico Veneziano, Andrea del Castagno. Piero della Francesca. Mantegna. Giovanni Bellini i l'escola veneciana moderna. Antonello da Messina. Florència a finals del segle : Antonio del Pollaiuolo, Verrocchio, Ghirlandaio, Filippino Lippi, Botticelli. Perugino.

Metodologia

Classes presencials a l'aula:

Desenvolupament del temari per part del professor

Eventuals seminaris al voltant dels temes i materials proposats pel docent (en funció del nombre d'alumnes matriculats)

Tutories:

Orientació metodològica i bibliogràfica

Activitats supervisades

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals a l'aula	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15

Tipus: Supervisades				
Tutories	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15	
Tipus: Autònomes				
Plantejament i elaboració d'un treball	70	2,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13	

Avaluació

Evidència 1. Una prova escrita en la qual caldrà acreditar tant el coneixement del temari proposat pel professor com la capacitat de construir els arguments i d'expressar adequadament els continguts. La prova constitueix el 50% de la qualificació final

Evidència 2. Plantejament i seguiment (tutorització) d'un treball escrit individual. 10% de la qualificació final

Evidència 3. Presentació d'un treball escrit individual en el qual caldrà acreditar la capacitat de definir un objecte d'estudi, un coneixement suficient de la bibliografia relativa i la capacitat de plantejar interrogants i proposar respostes. Com en l'evidència anterior, també es valorarà la capacitat d'organitzar el discurs i la qualitat de l'expressió escrita. El treball escrit constitueix el 40% de la qualificació final

Format de les evidències:

Caldrà aprovar tant la prova escrita o examen com el treball (Evidències 1 i 3). En el cas que s'hagi suspès una d'aquestes dues evidències, o ambdues, la qualificació final serà "Suspens"

Els detalls sobre el format de les evidències es comunicaran a l'inici del curs amb suficient antelació

El tema del treball s'escollirà sempre d'acord amb el professor i no s'acceptaran treballs desenvolupats sense aquesta tutoria (Evidència 2). Obligatòriament el treball haurà d'incorporar el sistema de notes a peu de pàgina amb les referències de les fonts bibliogràfiques o documentals. Les evidències de plagi, en la redacció dels treballs, pot representar un suspens. Constitueix plagi l'apropiació d'idees alienes sense citar la font, sobretot si són idees nuclears del treball, i també la transcripció de frases alienes sense posar-les entre cometes i sense indicar la font en la corresponent nota a peu de pàgina. No s'acceptaran treballs enviats per correu electrònic, sinó només impresos en paper

S'acceptaran proves escrites i treballs redactats en català o castellà i també en altres llengües

REVALUACIÓ:

Es contempla la revaluació tant per al treball com per a la prova escrita

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 15
Plantejament d'un treball i seguiment (tutories)	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Presentació d'un treball escrit individual	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Bibliografia orientativa

- Barasch, Moshe, *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid : Alianza, 1991
- Baxandall, Michael, *Giotto and the Orators. Humanist observers of painting in Italy and the discovery of pictorial composition, 1350-1450*, Oxford University Press, 1971
- Frommel, Christoph Luitpold, *The Architecture of the Italian Renaissance*, London, 2007
- Garriga, Joaquim, "La *interseguazione* de Leon Battista Alberti (I)", *D'art*, 20 (1994), p. 11-57
- Gombrich, Ernst H., *El legado de Apeles*, Madrid : Alianza, 1982
- Joannides, P., *Masaccio and Masolino. A complete Catalogue*, London : Phaidon, 1993
- Klotz, H., *Filippo Brunelleschi. The Early Works and the Medieval Tradition*, London : Academy Editions, 1990
- Krautheimer, R., *Lorenzo Ghiberti*, Princeton University Press, 1956
- Kruft, H.-W., *Historia de la teoría de la arquitectura. 1. Desde la Antigüedad hasta el siglo XVIII*, Madrid : Alianza, 1990
- Nauert (Jr), Charles G., *Humanism and the Culture of Renaissance Europe*, Cambridge University Press, 1995
- Panofsky, Erwin, *La perspectiva com a "forma simbòlica" i altres escrits de teoria de l'art*, Barcelona : Edicions 62, 1987
- Panofsky, Erwin, *Renacimiento y renacimientos en el arte occidental*, Madrid : Alianza, 1975
- Rosenauer, A., *Donatello*, Milano : Electa, 1993
- Tavernor, Robert, *On Alberti and the Art of Building*, Yale University Press, 1998
- White, John, *The Birth and Rebirth of Pictorial Space*, London : Faber & Faber, 1987
- Wittkower, R., *Los fundamentos de la arquitectura en la edad del Humanismo*, Madrid : Alianza, 1995